

[Falvai Mátyás](#)

IDŐMETAFORÁK FELÜLNÉZETBŐL

LIX. évfolyam, 20. szám, 2015. május 15.

 (Sopronyi Gyula: *Lebegő nézőpont* – Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ, Project Room. Megtekinthető május 23-ig.)

Sopronyi Gyula neve nem cseng ismeretlenül a hazai és nemzetközi fotós szakmában. 1997 és 2011 között kétszer nyerte el az Év Fotóriportere díjat, számos alkalommal díjazták a Magyar Sajtófotó Pályázaton, 2011-ben pedig Balogh Rudolf-díjjal is elismerték munkásságát. Külföldi sajtóorgánumoknak dolgozott szabadúszó fotóriporterként, közel-keleti háborús konfliktusokról tudósító képei pedig élénk nemzetközi figyelmet kaptak. A Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ Project Room termében *Lebegő nézőpont* címmel megnyílt önálló kiállítása mégis egyfajta művészi debütnek, de legalábbis egy alkotói pálya határozott újrapozicionálásának tekinthető.

Ha összevetjük a frontvonalon készült korábbi képeinek drámaiságát a *Lebegő nézőpont* kontemplatív világával, a fordulat még szembetűnőbb. A témaválasztás ebben az összehasonlításban szinte banálisnak hat: Sopronyi a párizsi Pont des Arts-ról letekintve a Szajján haladó uszályokat örökölte meg fotósorozatán. A folyóra merőlegesen, felülről exponált képek minden esetben az uszályoknak csak egy részletét ábrázolják, ezáltal geometrikus, a derékszög által uralt kompozíciók jönnek létre, amelyek elsődlegesen absztrakt vizuális élményként, nem pedig tárgyfotóként hatnak. A tárgyak – a hajók rakománya, a képek szélén fodrozódó folyósávok – ugyanis pusztán mintává redukálódnak, a kompozíció alkotóelemeivé, elveszítve valódi referencialitásukat. Szembeötlő, hogy Sopronyi újabb képeiről szinte teljesen hiányzik az ember. Ha mégis felismerhetővé válik egy emberi alak, jelentőségében nem tér el bármely más képkötő tényezőtől. (Ugyanez az elmélyült, ember nélküli világkép jellemzi egyébiránt készülő, egyelőre csupán szerzői honlapján részleteiben megtekinthető projektjét, a *Kilencven perc* munkacímű sorozatot, amelyen a stadionok reflektorfénye által megvilágított, urbánus éjszakai tájak részleteit rögzíti.)

A különböző évszakokban, eltérő fényviszonyok mellett készült képek színvilága gazdag és változatos, ami a téma monumentalitásával párosulva szuggesztív, már-már hipnotikus hatást eredményez. A kiállítótér berendezése ötletesen idézi meg a folyóparti hangulatot: a falak tövében kavicsszőnyeget találunk, mintha csak a Szajna partján állnánk, a terem nagy ablakait pedig az uszályok által szállított konténerek anyagára emlékeztető, hullámos fémlemez sötétíti el.

Sopronyi tehát az emberi viszonyok, sorsok színrevitele után a formát, a talált szépséget emeli érdeklődése homlokterébe. A folyón lomhán, de megállíthatatlanul haladó uszályok azonban nem csupán formai változatosságuk okán érdekesek, hanem idő- vagy akár életmetaforaként is értelmezhetők. A folyó toposzát az antikvitás óta használjuk az idő linearitásának leírására. A Szajna folyása azonban önmagában képileg megragadhatatlan lenne, ezért Sopronyi fotóin a sodrást, az előrehaladást éppen a rajta úszó tárgyakon, a lassúságukkal makacs állandóságot sugalló uszályokon mérhetjük le. A képkocka azonban csak egy pillanatot enged megmutatni: a

hajó elejét, közepét vagy végét – semmiképpen sem az egészet. Ahogy saját életünkkel kapcsolatban sincs rálátásunk az idő egészére. A múltból csupán villanásnyi képeket őrzünk, a jövőt sosem láthatjuk. Ami marad: a jelen pillanata és az a tudat, hogy az „egész” ehhez a pillanathoz képest beláthatatlan, végtelen. A hajók rakományának változatosságában az emberi sorsok sokféleségére ismerhetünk, hiszen mindannyian más terhet hordozunk magunkkal, más célok felé.

Sopronyi Gyula kései pálya(újra)kezdése kiteljesedett művészi arcélrt rajzol elénk. Kiérlelt, türelmes, kifinomult és érzékeny alkotó, aki egy hosszútávú futó kitartásával, kellő tapasztalattal és lefegyverző technikai profizmussal közelít képeinek tárgyához. A *Lebegő nézőpont* fotóit szemlélve annak az eseménynek lehetünk tanúi, amikor egy alkotói karrier során a mesterség átnemesül művészetté.

 [nyomtatás](#)